

Dato: 13. juni 2008
Deres ref.: 07/495-45

Forbrukerombudet
Postboks 4597 Nydalen
0404 OSLO

HØRING – FORSLAG TIL RETNINGSLINJER FOR BRUK AV MILJØPÅSTANDER I MARKEDSFØRINGEN AV ENERGIBÆRERE TIL OPPVARMING

Det vises til brev av 5. juni 2008, som inviterer til synspunkter på Forbrukerombudets forslag til retningslinjer for bruk av miljøpåstander i markedsføringen av energibærere til oppvarming. Norges Naturvernforbund vil med dette avgi sin høringsuttalelse.

Oppsummering

Norges Naturvernforbund er glade for Forbrukerombudets initiativ til å utarbeide retningslinjer for miljøargumenter i markedsføringen av energibærere til boligoppvarming. Norges Naturvernforbund anbefaler at:

- Bruk av generelle, subjektive miljøpåstander som "miljøvennlig", "grønn", "ren" eller liknende må regnes som brudd på markedsføringsloven
- Dette må også gjelde ikke-tekstlige elementer i markedsføringen
- Ved sammenlikning av ulike energibærere må alle relevante sammenlikningsgrunnlag inkluderes
- Sammenlikningen må basere seg på bruk av fast definerte kategorier av energiteknologi, og på en livsløpsanalyse av energibærerens miljøeffekter
- Det er et stort energisparepotensial i byggsektoren, spesielt ved renovering og nybygg. Det miljøvennlige alternativet er altså liten eller ingen energibruk til oppvarming – uavhengig av energibærer

Miljøargumenter i markedsføring

Det er viktig å legge til rette for at forbrukerne kan velge miljøvennlige produkter, og at miljøbevisste bedrifter får en mulighet til å vise fram det samfunnsansvaret de tar. Samtidig er det helt nødvendig å sikre at miljøargumenter ikke misbrukes i markedsføringssammenheng, at forbrukerne kan stole på den miljøinformasjonen de får, og at de kan treffe informerte og miljøbevisste valg på bakgrunn av denne informasjonen.

På bakgrunn av dette ser Naturvernforbundet positivt på Forbrukerombudets initiativ til å lage klarere retningslinjer for bruk av miljøpåstander i forbindelse med oppvarmingsprodukter. Forbrukerombudet har allerede lagt ned et godt og viktig arbeid for å rydde opp i markedsføringen av biler. Naturvernforbundet har ved flere anledninger tatt opp konkrete tilfeller av villedende markedsføring av energi til oppvarming, og vi er derfor glade for at det nå utarbeides et helhetlig regelverk på dette området.

Sammenlikning av ulike energibærere

All energiproduksjon har miljøkonsekvenser. Den mest miljøvennlige energien er derfor den som ikke blir brukt. Økt energieffektivitet i bygg har et stort potensial og er et av de viktigste langsiktige tiltakene for å redusere energiproduksjonens miljøpåvirkning i form av både klimagassutslipp, luftforurensning og naturinngrep.

Oppvarming står for en betydelig andel av Norges klimagassutslipp. For å redusere klimagassutslipp fra oppvarmingssektoren vil det viktigste tiltaket være å redusere

energibehovet i bygningsmassen, i tillegg til å legge om fra fossil til fornybar energiproduksjon. Tatt i betraktning at verdens samlede klimagassutslipp i løpet av de neste 40–50 årene må reduseres med opp mot 85 prosent, er det avgjørende at man så raskt som mulig reduserer energibehovet og legger om til utslippsfrie energibærere som er fullt ut basert på fornybar energi.

Naturvernforbundet har tidligere reagert på at fossil energi som naturgass markedsføres som klimamessig fordelaktig. Selv om gass åpenbart gir lavere klimagassutslipp enn fyringsolje, gjør den totale størrelsen på nødvendige framtidige utslippsreduksjoner at gass ikke kan forsvares som oppvarmingskilde i et klimaperspektiv. Dette er et godt eksempel på at en sammenlikning av ulike energibærere i markedsføringssammenheng må inkludere alle potensielle alternativ, inkludert energisparing, og ikke bare de alternativene som er gunstigst i markedsføringen av et gitt produkt.

Utslippsdata for ulike energibærere må videre ta utgangspunkt i en livsløpsanalyse av produktet. Dette er viktig både for å sikre et likest mulig sammenlikningsgrunnlag, og for å synliggjøre flest mulig miljøkonsekvenser knyttet til produktet.

Strøm er en verdifull, høyverdig energikilde som kan brukes til alt fra husholdningsapparater til transport og industriprosesser. Ressursen må forvaltes med omhu, og bruken av elektrisitet bør begrenses på de områdene der andre fornybare energibærere kan benyttes. Elektrisitetsproduksjon krever dessuten ofte store naturinngrep som kan ha alvorlige konsekvenser for biologisk mangfold.

I en sammenlikning av ulike energibærere kan det være vanskelig å synliggjøre miljøkonsekvenser som ikke er knyttet til utslipp, for eksempel naturinngrep i forbindelse med elektrisitetsproduksjon. Enkle usammenlikninger av utslipp kan med andre ord ikke framstilles som en fullstendig analyse av et produkts miljøpåvirkning. Naturvernforbundet støtter derfor Forbrukerombudets forslag om å anse generelle, subjektive miljøpåstander som "miljøvennlig", "grønn", "ren" og liknende som brudd på markedsføringsloven. Det er viktig at dette også gjelder ikke-tekstlige elementer som bildebruk.

Energibærere og energiteknologi

Forbrukerombudet ønsker å konsentrere sine retningslinjer fullt ut om energibærere til oppvarming, uten å ta hensyn til hva slags energiteknologi som benyttes. De ulike energibærernes miljøpåvirkning varierer imidlertid sterkt for ulike typer energiteknologi. For eksempel kan vedfyring, som er en fornybar og klimanøytral energikilde, gi svært ulike bidrag til lokal luftforurensning avhengig av hva slags ovn som brukes. Et annet eksempel er effekten av elektrisitet brukt til oppvarming i panelovner sammenliknet med luft-til-luft-varmepumper.

En løsning på dette kan være å utarbeide et standard-sammenlikningsgrunnlag for forskjellige energibærere ved bruk av ulike kategorier av energiteknologi. For eksempel bør partikkelforurensning fra oljefyring kunne sammenliknes både med tilsvarende utslipp fra vedfyring i en standard eldre vedovn og en standard ny, rentbrennende vedovn. Tilsvarende bør forskjellen på elektrisitet brukt i henholdsvis panelovner og varmepumper synliggjøres. Fast definerte kategorier av energiteknologi til bruk i sammenlikning av utslipp vil slik kunne forhindre villedende bruk av utslippstall.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Holger Schlaupitz
fagleder – energi, klima og samferdsel